

MEDDRŽAVNE SELITVE PREBIVALCEV SLOVENIJE TER OBSEG EMIGRANTOV IN TUJCEV V SLOVENIJI – DEVETDESETA LETA

Milena Bevc, Valentina Prevolnik-Rupel

COBISS 1.01

UVOD

Prispevek temelji na raziskavi »Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU« (M. Bevc, V. Prevolnik-Rupel, B. Verlič-Christensen; 2000), ki jo je izdelal Inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani v okviru širšega projekta »Strategija gospodarskega razvoja Slovenije – Slovenija v Evropski uniji«. Prikazuje obseg in tiste značilnosti meddržavnih selitev prebivalcev Slovenije v zadnjih dveh desetletjih, za katere so bili na razpolago ustrezni podatki.

V prispevku prikazujemo najprej nekatere glavne metodološke utemeljitve, nato »zalogo« slovenskih emigrantov v tujini ter tujcev v Sloveniji, meddržavne selitvene tokove v zadnjih dveh desetletjih, zaključujemo pa ga s povzetkom glavnih sklepnih ugotovitev. Jedro prispevka predstavlja prikaz meddržavnih selitvenih tokov, v okviru katerega prikazujemo tako legalne kot nelegalne tokove.

Pri proučevanju meddržavnih selitev za Slovenijo smo naleteli na vrsto metodoloških in vsebinskih problemov, zlasti pri analizi trendov. Omejitev je predstavljalo tudi dejstvo, da od začetka 90. let ni bilo izdelane nobene temeljite študije o meddržavnih selitvenih tokovih prebivalcev Slovenije. In vendar je poznavanje obsega, značilnosti in vzrokov meddržavnih selitev prebivalstva, v tem okviru pa zlasti delovne sile, danes za Slovenijo še posebej pomembno tako z vidika vključevanja v Evropsko zvezo kot tudi z vidika možne vloge teh selitev v demografskih gibanjih (upoštevaje staranje prebivalstva Slovenije ter neugodne demografske prognoze).

1. METODOLOŠKE UTEMELJITVE

Prikazujemo nekatere glavne utemeljitve za celotni prispevek, potrebne podrobnejše utemeljitve pa so prikazane v posameznih poglavjih.

V 90. letih, na katera se osredotoča prispevek, lahko meddržavne selitve v Sloveniji razvrstimo v **štiri osnovne skupine** (Dolenc, 1998): selitve državljanov Republike Slovenije, priselitve in odselitve tujcev, prisilne selitve (begunci, iskalci azila), nezakonito priseljevanje (ilegalne selitve).

Spremljanje *meddržavnih selitev državljanov RS* (v nadaljevanju državljanji) je v Sloveniji zelo dobro urejeno. Težava je le pri obravnavanju tistih državljanov, ki za več kot tri mesece odpotujejo v tujino, hkrati pa imajo v Sloveniji še vedno prijavlje-

no tudi stalno prebivališče. Po metodologiji selitvene statistike se do leta 1999 (naša analiza meddržavnih selitvenih tokov se nanaša na obdobje do vključno leta 1998) ta kategorija ni upoštevala kot selivci, čeprav z novo definicijo prebivalstva ne sodi več med prebivalstvo Slovenije.

Meddržavnih selitev tujcev Statistični urad doslej ni spremljal; od leta 1995 spremlja njihovo priseljevanje Ministrstvo za notranje zadeve. Med pomembnimi podatki o priseljenih tujcih v Slovenijo za obdobje druge polovice 90. let manjkajo podatki o državi, od koder so se priselili. Pri tem si je delno mogoče pomagati s podatkom o državljanstvu priseljencev, saj jih večina prihaja v Slovenijo iz države, katere državljani so. Oceno obsega odselitev tujcev izvaja Statistični urad na podlagi podatkov o številu tujcev na začetku in ob koncu leta, podatkov o priselitvah in o naravnem gibanju prebivalcev.

Obravnavanje posebnih skupin selivcev, kot so *iskalci azila*, *begunci oziroma drugi prisilni selivci*, je v mednarodnih priporočilih bolj ali manj prepuščeno posameznim državam. Praviloma se take osebe upošteva kot prebivalce države šele takrat, ko si v državi pridobijo status begunca po konvencijah, na humanitarni osnovi ali po drugih predpisih države »gostiteljice« (imigrantske države), v selitvenih tokovih pa večina držav teh oseb ne prikazuje tekoče. To načelo se upošteva tudi v Sloveniji.

Pri *nezakonitem* priseljevanju gre lahko za dvoje: ilegalno prehajanje meja (in posledično tudi za ilegalno naselitev v državi) ali tudi za nedovoljeno prebivanje po izteku zakonito pridobljenih dovoljenj. Podatkov o ilegalnih selitvah statistika selitev ne spremlja.

Za boljše razumevanje nekaterih pojmov, ki jih obravnavamo v prispevku, prikazujemo nekatere **statistične definicije** v zvezi z meddržavnimi selitvami. Definicije povzemamo po *Statističnem letopisu Slovenije* (1999, str. 75–76):

- *prebivalci Slovenije*: Po definiciji, ki je veljala do konca leta 1994, so bili prebivalci Slovenije vse osebe, ki so imele v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, tudi če so bile začasno (več kot 3 mesece) odsotne (v tujini). Nova nova definicija se od prejšnje razlikuje po dvojem:
  - v številu prebivalstva niso več zajeti tisti državljani Republike Slovenije, ki imajo v njej stalno prebivališče, a začasno (več kot 3 mesece) prebivajo v tujini in
  - v številu prebivalstva Slovenije so zdaj všteti tudi tujci s prijavljenim stalnim oziroma začasnim prebivališčem v Sloveniji ter begunci;
- *državljan R Slovenije* – oseba z državljanstvom RS in prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji;
- *državljan R Slovenije, ki je začasno odšel v tujino* – državljan RS s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki je odšel v tujino za več kot tri mesece in je svoj odhod prijavil v upravni enoti svojega stalnega bivališča;
- *državljan R Slovenije, ki se je vrnil iz tujine* – državljan RS s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki se je vrnil iz tujine po več kot treh mesecih in je pred odhodom v tujino svoj odhod prijavil v upravni enoti svojega stalnega prebivališča;
- *odseljeni* je prebivalec Slovenije, ki

- je v Sloveniji odjavil prebivališče z namenom, da se bo odselil v tujino,
- se je odselil v drugo naselje, občino v Sloveniji;
- *priseljenci* je prebivalec, ki
  - se je v Slovenijo priselil iz tujine in v Sloveniji prijavil prebivališče,
  - priselil v drugo naselje, občino v Sloveniji in tam prijavil prebivališče;
- *tujec* je:
  - oseba z državljanstvom tuje države (tujih držav) in izdanim dovoljenjem za stalno oziroma začasno prebivanje v Sloveniji, ki je prijavila stalno oziroma začasno prebivališče,
  - oseba z državljanstvom tuje države (tujih držav) in veljavnim delovnim ali poslovnim vizumom, ki je v Sloveniji prijavila začasno prebivališče,
  - oseba brez ugotovljenega državljanstva oziroma brez državljanstva in s stalnim oziroma začasnim prebivališčem v Sloveniji, ki je bila državljan nekdanjih držav: SFR Jugoslavije, Češkoslovaške, Sovjetske zveze oziroma drugih držav;
- *zdomec* (delavec na delu v tujini in njegovi družinski člani, ki z njim živijo v tujini) je prebivalec Slovenije, ki je v času opazovanja delal v tujini pri tujem delodajalcu ali samostojno (oziroma družinski član, ki je z njim živel v tujini); ni pomembno, koliko časa je tam živel.

Glavni **vir podatkov** za analizo, ki je prikazana v tem prispevku, je bil Statistični urad Republike Slovenije (objavljeni in neobjavljeni podatki), drugi viri pa so bili: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (objavljeni podatki) in Ministrstvo za notranje zadeve – podatki o statistično neevidentiranih pri selitvah (nedovoljeni prehodi državne meje itd.).

2. »ZALOGA« PREBIVALCEV SLOVENIJE V TUJINI IN TUJCEV V SLOVENIJI

Emigranti. – O obsegu »zaloga« emigrantov obstajajo za leta popisa prebivalstva podatki o t. i. »zdomcih« – »stalnih« prebivalcih Slovenije, ki so bili v času popisa »začasno« v tujini, v Sloveniji pa so imeli še prijavljeno stalno prebivališče. Ob zadnjem popisu prebivalstva je bilo takih oseb 53.000 (2% manj kot 10 let pred tem) oziroma 2,7% stalnih prebivalcev Slovenije. O tem, da niso bili v tujini le kratek čas, kaže podatek o povprečni dolžini njihovega bivanja v tujini (14 let; zaposleni 15 let, družinski člani 12 let). Njihova povprečna starost je znašala 32 let (zaposleni 38 let, družinski člani 13 let), povprečno število let šolanja za tiste, stare 15 let in več, pa 9,9 let (leta 1981 – 8,6 let) (Bevc, Logar, 1992). Največ jih je bilo v Nemčiji (50%), Avstriji (14%), Švici (8%) in Italiji (5%); glej tabelo 1.

Od spremembe definicije prebivalstva v letu 1995 se omenjena kategorija državljanov Republike Slovenije ne šteje več med prebivalce Slovenije. Zdaj se spremlja državljanke R Slovenije, ki so začasno (za več kot 3 mesece) v tujini in so svoj odhod prijavili (ter imajo še vedno stalno prebivališče v Sloveniji). Njihovo število je bilo

ob koncu leta 1999 bistveno manjše (znašalo je 30.600) od prej omenjene kategorije emigrantov (zdomcev), kar je med drugim verjetno v veliki meri posledica dejstva, da nekateri, ki so bili že dolgo v tujini, ob osamosvojitvi niso zaprosili ali pridobili državljanstva RS. Čeprav je sedanja kategorija »emigrantov« bistveno manjša od tiste ob popisu leta 1991, pa je tudi ta še potrebna »čiščenja«. Sedaj predstavlja 1,5% vseh

Tabela 1: Evidentirani prebivalci Slovenije v tujini (»zdomci«) ob zadnjem popisu

	Slovenija				
		Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska
SKUPAJ – število	52631	8214	14088	1423	6566
SKUPAJ – % v stalnem preb. regije	2,7	6,3	4,4	1,9	2,6
Število po državah					
Avstrija	7610	2962	2226	375	451
Belgija	142	7	10	3	24
Danska	36	3	4	0	6
Francija	849	120	73	19	78
Nizozemska	365	34	66	11	24
Italija	2839	33	146	17	85
Luksemburg	42	5	23	0	1
Nemčija	26481	4037	8546	561	3627
Švica	4068	440	848	175	602
Švedska	963	83	269	63	139
Velika Britanija	384	7	56	1	33
Ostale evr.države	553	62	85	8	41
Kanada	1640	189	311	22	225
ZDA	1163	37	155	11	106
Ostale drž. S in Srednje Amerike	49	3	1	1	0
Argentina	28	1	1	0	2
Ostale drž. J Amer.	47	1	3	1	4
Države Afrike	358	14	75	2	21
Avstralija	1025	97	206	29	168
Ostale dr. Oceanije	34	2	5	1	7
Države Azije	192	5	40	0	20
Neznane države	3764	70	939	123	902

državljanov R Slovenije, med njimi je več moških kot žensk in so v povprečju precej starejši od ostalih državljanov R Slovenije (ki so doma); v povprečju so stari 45 let (tabela 2).

Izračun na podlagi Interne dokumentacije Statističnega urada Republike Slovenije; Bevc, Logar, 1992.

prebivalstva (1991) po državah bivanja in statističnih regijah

REGIJE							
Spod. posavska	Dolenjska	Goriška	Obalno kraška	Notr kraška	Gorenjska	Zasavska	Osred. slovenska
3069	2107	1961	1989	721	3339	883	8271
4,2	2,0	1,6	2,0	1,4	1,7	1,9	1,6
91	80	75	51	31	436	49	783
27	4	3	10	4	9	15	26
0	1	1	2	0	11	1	7
63	60	47	51	40	54	9	235
15	13	11	33	14	52	8	84
28	31	1095	756	122	188	9	329
4	0	2	0	1	3	0	3
2184	1311	233	353	223	1258	574	3574
216	160	186	226	43	406	47	719
28	37	37	64	31	46	1	165
7	8	19	39	8	61	4	141
21	15	15	56	9	49	4	187
141	121	38	38	38	127	10	380
50	84	47	55	42	124	10	442
1	0	0	7	0	7	0	29
0	0	2	0	1	7	0	14
4	3	1	5	0	10	0	15
5	10	42	36	2	24	4	121
68	36	20	32	63	94	11	201
2	2	1	3	0	2	0	9
0	7	7	10	4	19	3	77
114	124	79	162	45	352	124	730

Tabela 2: »Emigranti« in »imigranti« ob koncu 90. let kot kategoriji prebivalcev Slovenije in državljanov Republike Slovenije ter nekatere njihove značilnosti – 1999 (31.12.)

Kategorije prebivalcev Slovenije	Število	Struktura (%)	Struktura po spolu (%)		Povprečna starost	Starost				
			Moški	Ženske		struktura po starostnih skupinah (%)				
						0-14	15-19	20-24	25-64	65+
EMIGRANTI (del državljanov Republike Slovenije)										
SKUPAJ državljani RS	1975860	100	48,44	51,56	38,28	16,05	7,11	7,57	55,31	13,96
Drž.R.Slov.brez začasno odsotnih	1945231	98,45	48,37	51,63	38,17	16,25	7,16	7,60	54,93	14,05
Državljeni RS, ki začasno prebivajo v tujini	30629	1,55	52,40	47,60	45,25	3,19	3,61	5,79	79,26	4,50
IMIGRANTI (del prebivalcev Republike Slovenije)										
SKUPAJ prebivalci Slovenije	1987755	100	48,84	51,16	38,12	16,12	7,09	7,61	55,33	13,85
Drž.R.Slov.brez začasno odsotnih.	1945231	97,86	48,37	51,63	38,17	16,25	7,16	7,60	54,93	14,05
Tujci s stalnim preb.v Sl.	6659	0,34	59,75	40,25	43,3	6,62	3,14	2,64	76,41	11,19
Tujci s začasnim preb.v Sl.	31506	1,59	76,28	23,72	35,29	8,46	2,60	8,82	77,78	2,34
Begunci	4359	0,22	41,43	58,57	31,36	24,94	11,47	11,79	39,53	12,27

Vir: Statistične informacije, Statistični urad Republike Slovenije, 2000/št. 107.

Imigranti – tuji v Sloveniji. – Ob koncu 90. let (ob koncu leta 1999) je bilo v Sloveniji 42.500 tujcev (2,1% prebivalcev, torej manj od povprečja za EZ), med njimi so tri četrtine predstavljali tuji z začasnim prebivališčem v Sloveniji, 16% tuji s stalnim prebivališčem v Sloveniji ter 10% begunci. Pretežni del jih je iz držav na območju nekdanje Jugoslavije (največ iz Bosne in Hercegovine, sledijo tisti iz Hrvaške, ZR Jugoslavije in Makedonije) – po podatkih za konec leta 1998 skupaj 91%; iz drugih evropskih držav jih je bilo takrat 6% in iz preostalega sveta 3% (tabela 3). V povprečju so najstarejši tuji s stalnim prebivališčem v Sloveniji (starejši od državljanov R Slovenije brez začasno odsotnih), najmlajši pa so begunci. Med slednjimi prevladujejo ženske, med tuji s stalnim ali začasnim prebivališčem v Sloveniji pa moški. Delež zaposlenih tujcev med vsemi tuji je ob koncu leta 1999 znašal 89%, delež zaposlenih tujcev v delovno aktivnem prebivalstvu Slovenije (zaposleni in samozaposleni) pa 4,9%. Ob koncu 90. let je bila torej v Sloveniji skupna »zaloga« tujcev (njihov delež v prebivalstvu) manjša kot v povprečju v državah EZ, med njimi pa je bil večji delež ekonomskih oziroma delovnih imigrantov od ocenjenega povprečja za razvite države. Veliko povečanje števila tujcev v Sloveniji v letu 1999 glede na leto 1998 (primerjava tabel 2 in 3) je na eni strani posledica dejanskega večjega priliva tujcev v tem letu (begunci iz Kosova), na drugi strani pa posledica uresničevanja Zakona o urejanju statusa državljanov drugih naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (*Uradni list RS*, št. 61/2000).

Tabela 3: Tujci v Sloveniji po državi državljanstva in spolu, 1998 (31.12.)^{*}

Država državljanstva	ŠTEVILO			STRUKTURA (%)		
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske
SKUPAJ	33454	22515	10939	100	100	100
Evropa	32523	21880	10643	97,22	97,18	97,29
Države na območju nek. Jug.	30576	21039	9537	91,40	93,44	87,18
Nekd. social. drž. brez držav SFRJ + Albanija	574	203	371	1,72	0,90	3,39
Države Evropske zveze	1062	553	509	3,17	2,46	4,65
Druge države	311	85	226	0,93	0,38	2,07
Afrika	47	36	11	0,14	0,16	0,10
Azija	299	178	121	0,89	0,79	1,11
Južna Amerika	35	18	17	0,10	0,08	0,16
Sev. in Sr. Amerika	132	71	61	0,39	0,32	0,56
Oceanija	23	12	11	0,07	0,05	0,10
Neznana država	395	320	75	1,18	1,42	0,69

Viri: Statistični letopis Slovenije 1999, Statistični urad Republike Slovenije.

* Vključno z osebami z začasnim zatočiščem in begunci.

3. SELITVENI TOKOVI

3.1. Evidentirane legalne selitve

Te selitve zajemajo v Sloveniji selitve državljanov R Slovenije (v 80. letih državljanov nekdanje SFRJ) in selitve tujcev (od srede 90. let dalje) brez selitev beguncev in brez selitev oseb z začasnim zatočiščem v Sloveniji.

3.1.1. Obseg tokov za vse selivce

Opazovanje trendov v teh selitvah za daljše obdobje je težavno. Pri opazovanju zadnjih 20 let so tri mejna leta:

- 1991 – osamosvojitve Slovenije je prinesla dejstvo, da je območje nekdanje Jugoslavije za Slovenijo tujina;
- 1992 – po tem letu je bil izveden prehod od spremljanja državljanov nekdanje SFRJ na državljane RS; v letih 1991–1992 je spremljanje zajemalo oboje;
- 1995 – s tem letom so poleg državljanov RS začeli spremljati tudi selitve tujcev.

Tako podatki o meddržavnih selitvah niso popolnoma primerljivi za celo obdobje, obenem tudi niso enako razčlenjeni. Do vključno leta 1991 so posebej spremljali selitve z območjem nekdanje Jugoslavije in s tujino (razčlenitev: »druge republike nekdanje Jugoslavije« in »tujina«), po tem letu pa je oboje tujina. Po letu 1995 se pri meddržavnih selitvah srečujemo z razčlenitvijo »državljeni RS« in »tujci«.¹ Razmeroma primerljivi sta obdobji pred letom 1992 in obdobje 1993–1994, obdobje po tem letu pa je slabo primerljivo z obdobjem pred njim. Vse selitve (državljeni, tujci) lahko opazujemo le za drugo polovico 90. let.

Globalne možne sklepane ugotovitve za celo obdobje zadnjih 20 let ob upoštevanju relativno izraženega obsega selitev (število selivcev na 1000 prebivalcev) pa so (glej tabelo 4):

- obseg zunanjih selitev je bil, izražen relativno (število selivcev na 1000 prebivalcev), bistveno manjši od obsega notranjih selitev;
- ne glede na omenjene metodološke in vsebinske omejitve pri opazovanju trendov velja sklep, da je bil tako v 80. kot 90. letih v teh selitvah za Slovenijo značilen pozitiven saldo (pri čemer je bil v 80. letih večji kot v 90.), negativen je bil le v nekaj letih (1991–1992, 1998);
- v vsebinsko razmeroma primerljivem obdobju 1980–1994 je bilo značilno upadanje v obsegu tako priselitev kot odselitev, pri čemer je bil v odselitvah iz razumljivih razlogov značilen izreden porast v letu 1991;
- v drugi polovici 90. let, ko so spremljali tudi selitvene tokove tujcev, so bili le-ti veliko večji od selitvenih tokov državljanov RS; večina teh selitev pa doslej še ni dobila trajnega značaja (Dolenc, 2000);

¹ Opazovanje obeh omenjenih kategorij je ena ključnih zahtev priporočil Združenih narodov pri statističnem spremljanju meddržavnih selitev.

- saldo po kategorijah v metodološko in vsebinsko primerljivih obdobjih:
  - 80. leta: saldo z drugimi republikami nekdanje Jugoslavije je bil pozitiven, s tujino pa negativen, vendar majhen (obseg selitev s tujino je bil manjši od obsega selitev z drugimi republikami nekdanje Jugoslavije),
  - druga polovica 90. let (1995–1998): saldo je bil pozitiven tako za državljane RS kot za tujce (tu je bil negativen za leto 1998);
- začasni odhodi v tujino in vračanja z začasnega bivanja v tujini (1993–1999): v celotnem obdobju je bilo vračanj manj kot odhodov, saldo je bil torej negativen.

3.1.2. Podrobnejša analiza nekaterih značilnosti za vse selivce za drugo polovico 90. let

Upoštewane so tako meddržavne selitve državljanov RS kot tujcev. Opazovano obdobje je 1995–1998.

Selivci po starosti. – Povprečna starost *priseljnih* je bila 31,5 let, pri čemer so bili v povprečju priseljeni tuji državljani mlajši od priseljnih državljanov Republike Slovenije (30 let nasproti 36 let); priseljene ženske so bile v povprečju nekoliko mlajše od moških (predvsem na račun tujih državljanov, saj so bile med priseljenimi državljani RS le-te mlajše od moških). *Odseljeni* so bili v povprečju starejši od priseljnih (povprečna starost za prve je znašala 34 let), pri čemer ni bilo bistvenih razlik med odseljenimi glede na državljanstvo (slovenski, tuji državljani), prav tako ne med spoloma. Glede na pozitiven *saldo* in omenjeno dejstvo, da so bili priseljeni v povprečju mlajši od odseljenih (pri tem pa v celoti na račun tujih državljanov – tu znaša razlika v povprečni starosti blizu 4 leta, pri državljanih RS pa so bili priseljeni v povprečju za 1 leto starejši od odseljenih), se je prek teh selitev starostna struktura prebivalcev Slovenije v opazovanem obdobju izboljševala (pomlajevala).

Selivci po spolu. – Med *priseljenimi* je bilo več moških kot žensk (64%), pri tem v celoti na račun priseljevanja tujih državljanov (med temi je bilo 67% moških), saj je bila med priseljenimi državljani Republike Slovenije spolna struktura izenačena. Med *odseljenimi* je bil delež moških še večji (znašal je 72%), pri tem tudi tu predvsem na račun odseljevanja tujih državljanov (med temi je bilo 76% moških), saj je bila tudi tu pri državljanih R Slovenije spolna struktura izenačena. Posledica omenjene strukture je približno enaka zastopanost obeh spolov v neto selitvenem *prirastu* pri obeh kategorijah selivcev.

Selivci po državljanstvu. – Pretežni del priselitev (80%) kot tudi odselitev (91%) je odpadlo na tuje državljane, na katere odpade tudi pretežni del (73%) neto selitvenega prirasta. Povprečni letni neto prirast je zanje znašal 1700, za državljane Republike Slovenije pa 640. Skupni in povprečni letni obseg priselitev, odselitev in salda je prikazan v tabeli 5.

Selivci po državi državljanstva. – Podatki so le o priselitvah (tabela 6). Med njimi je bila v opazovanem obdobju struktura naslednja – 20% Slovenija, 2/3 države nekdanje Jugoslavije, 3% nekdanje socialistične države brez držav območja nekdanje SFRJ, 3% države Evropske zveze.

Tabela 4: Notranje in zunanje (meddržavne) selitve prebivalstva – Slovenija, 1980–1998*

	1980–84 povp.	1985–89 povp.	1987	1988	1989	1990	1991
ŠTEVILO							
NOTRANJE SELITVE	52692	43207	39369	41126	39600	37644	35965
MEDDRŽAVNE SELITVE							
<i>Priseljeni</i>	<i>10679</i>	<i>8321</i>	<i>8580</i>	<i>7782</i>	<i>7151</i>	<i>7075</i>	<i>5987</i>
– iz drugih republik nek. Jugoslavije	10341	8049	8358	7552	6932	6842	5769
– iz tujine	338	272	222	230	219	233	218
– državljani Republike Slovenije							
– tuji državljani							
<i>Odseljeni</i>	<i>6467</i>	<i>4721</i>	<i>4124</i>	<i>4079</i>	<i>4730</i>	<i>4908</i>	<i>9060</i>
– iz drugih republik nek. Jugoslavije	5950	4355	3921	3951	4531	4720	8860
– iz tujine	517	366	203	128	199	188	200
– državljani Republike Slovenije							
– tuji državljani							
<i>Selitveni prirast oz. padeč</i>	<i>4212</i>	<i>3600</i>	<i>4456</i>	<i>3703</i>	<i>2421</i>	<i>2167</i>	<i>-3073</i>
– iz drugih republik nek. Jugoslavije	4391	3694	4437	3601	2401	2122	-3091
– iz tujine	-179	-94	19	102	20	45	18
– državljani Republike Slovenije							
– tuji državljani							
<i>Začasno prebivanje državljanov Republike Slovenije v tujin</i>							
– vrnitve							
– odhodi							
– saldo							
KOEFICIENTI – število na 1000 prebivalcev							
NOTRANJE SELITVE	27,4	21,7	19,8	20,6	19,8	18,8	18,0
MEDDRŽAVNE SELITVE							
<i>Priseljeni</i>	<i>5,6</i>	<i>4,2</i>	<i>4,3</i>	<i>3,9</i>	<i>3,6</i>	<i>3,5</i>	<i>3,0</i>
– iz drugih republik nek. Jugoslavije	5,4	4,1	4,2	3,8	3,5	3,4	2,9
– iz tujine	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
– državljani Republike Slovenije							
– tuji državljani							
<i>Odseljeni</i>	<i>3,4</i>	<i>2,4</i>	<i>2,1</i>	<i>2,1</i>	<i>2,4</i>	<i>2,5</i>	<i>4,5</i>
– iz drugih republik nek. Jugoslavije	3,1	2,2	2	2	2,3	2,4	4,4
– iz tujine	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
– državljani Republike Slovenije							
– tuji državljani							
<i>Selitveni prirast oz. padeč</i>	<i>2,2</i>	<i>1,8</i>	<i>2,2</i>	<i>1,8</i>	<i>1,2</i>	<i>1,1</i>	<i>-1,5</i>
– iz drugih republik nek. Jugoslavije	2,3	1,8	2,2	1,8	1,2	1,1	-1,5
– iz tujine	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– državljani Republike Slovenije							
– tuji državljani							
<i>Začasno prebivanje državljanov Republike Slovenije v tujini</i>							
– vrnitve							
– odhodi							
– saldo							

Vir: Statistični letopis Slovenije za leta 1995 do 1999, Statistični urad Republike Slovenije; in izračuni na podlagi podatkov v letopisih.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1991– 1998 povp.	1995– 1998 povp.
	42741	34997	31420	25736	28655	29313	30110	32367	28454
	<i>3461</i>	<i>2745</i>	<i>1919</i>	<i>5879</i>	<i>9495</i>	<i>7889</i>	<i>4603</i>	<i>5248**</i>	<i>6966</i>
	3461	2745	1919	2191	1500	1093	857	2469	1410
	<i>3848</i>	<i>1390</i>	<i>983</i>	3688	7995	6796	3746		5556
				<i>3372</i>	<i>2985</i>	<i>5447</i>	<i>6708</i>	<i>4224**</i>	<i>4628</i>
	3848	1390	983	776	803	807	705	2297	773
				2596	2182	4640	6003		3855
	<i>-387</i>	<i>1355</i>	<i>936</i>	<i>2507</i>	<i>6510</i>	<i>2442</i>	<i>-2105</i>	<i>1023**</i>	<i>2338</i>
	-387	1355	936	1415	697	286	152	173	638
				1092	5813	2156	-2257		1701
		387	634	395	423	422	446	451	422
		1271	402	777	990	886	765	849	855
		-884	232	-382	-567	-464	-319	-397	-433
	21,4	17,6	15,8	13,0	14,4	14,8	15,2	16,3	14,3
	<i>1,7</i>	<i>1,4</i>	<i>1,0</i>	<i>3,0</i>	<i>4,8</i>	<i>4,0</i>	<i>2,3</i>	<i>2,6**</i>	<i>3,5</i>
	1,7	1,4	1,0	1,1	0,8	0,6	0,4	1,2	0,7
				1,9	4,0	3,4	1,9		2,8
	<i>1,9</i>	<i>0,7</i>	<i>0,5</i>	<i>1,7</i>	<i>1,5</i>	<i>2,7</i>	<i>3,4</i>	<i>2,1</i>	<i>2,3</i>
	1,9	0,7	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	1,2	0,4
				1,3	1,1	2,3	3,0		1,9
	<i>-0,2</i>	<i>0,7</i>	<i>0,5</i>	<i>1,3</i>	<i>3,3</i>	<i>1,2</i>	<i>-1,1</i>	<i>0,5</i>	<i>1,2</i>
	-0,2	0,7	0,5	0,7	0,4	0,1	0,1	0,1	0,3
				0,6	2,9	1,1	-1,1		0,9
		0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
		0,6	0,2	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
		-0,4	0,1	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2

* Do vključno leta 1992 so upoštevani državljani R Slovenije in državljani nekdanje SFR Jugoslavije.

** Podatki o tujcih so vključeni za obdobje 1995–1998.

Tabela 5: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995–1998 po starosti, spolu in državljanstvu selivcev

	SKUPAJ			Državljeni Republike Slovenije			Tuji državljani		
	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske
PRISELITVE									
Skupaj (število)	27866	17840	10026	5641	2883	2758	22225	14957	7268
Letno povprečje (število)	6967	4460	2507	1410	721	690	5556	3739	1817
Povprečna starost (leta)	31,5	31,6	31,2	35,9	34,9	36,9	30,4	31,0	29,1
ODSELITVE									
Skupaj (število)	18512	13264	5248	3091	1589	1502	15421	11675	3746
Letno povprečje (število)	4628	3316	1312	773	397	376	3855	2919	937
Povprečna starost (leta)	34,2	34,2	34,0	34,6	33,9	35,3	34,0	34,2	33,5
NETO SELITVENI PRIRAST/PADEC									
Skupaj (število)	9354	4576	4778	2550	1294	1256	6804	3282	3522
Letno povprečje (število)	2339	1144	1195	638	324	314	1701	821	881
Povprečna starost (leta)	-2,7	-2,6	-2,8	1,3	1,0	1,6	-3,6	-3,2	-4,4

Viri: Statistični letopis Slovenije za leta 1996 do 1999, Statistični urad Republike Slovenije.

3.1.3. Meddržavne selitve državljanov Republike Slovenije v zadnjih dveh desetletjih s poudarkom na 90. letih

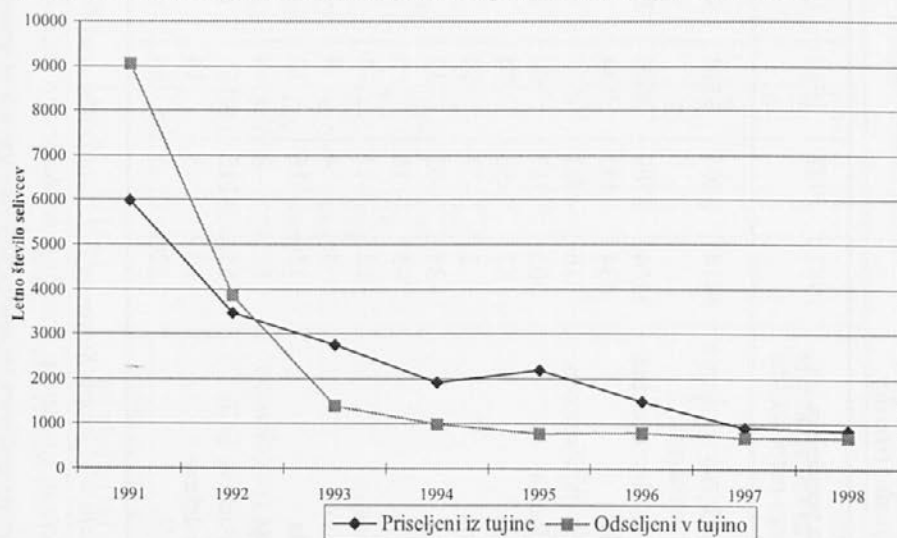
Analiza, prikazana v nadaljevanju, temelji na podatkih Statističnega urada Republike Slovenije – delno objavljenih in delno neobjavljenih. V obdobju 1995–1998, za katerega obstajajo ločeni podatki za selitve državljanov RS in tujcev, je prva kategorija selivcev predstavljala 17% vseh odselitev, 20% vseh priselitev in 27% pozitivnega salda. V podatkih, prikazanih v nadaljevanju, so za obdobje do vključno leta 1992 vključeni tudi državljani nekdanje SFRJ. Pri priselitvah državljanov iz tujine gre dejansko za povratnike.

Tabela 6: Priseljeni v Slovenijo (vsi) po državi državljanstva in spolu, 1995–1998

Država državljanstva	1995	1996	1997	1998	1995–98 skupaj	1995–98 povpreč.
ŠTEVILO	5879	9495	7889	4603	27866	6967
STRUKTURA (%)	100	100	100	100	100	100
Evropa	97,01	96,39	96,01	95,26	96,22	96,22
Slovenija	37,27	15,80	13,85	18,62	20,24	20,24
Države na območju nekd. Jug.	52,99	72,84	74,15	61,87	67,21	67,21
Nekd.social.drž. brez držav nekd.Jug.+Albanija	2,70	3,45	2,17	3,82	2,99	2,99
Države Evropske zveze	3,32	3,22	2,65	4,28	3,25	3,25
Druge države	0,73	1,07	3,18	6,67	2,52	2,52
Afrika	0,20	0,09	0,16	0,11	0,14	0,14
Azija	1,12	1,13	1,39	2,35	1,40	1,40
Južna Amerika	0,02	0,08	0,13	0,26	0,11	0,11
Sevna in Srednja Amerika	0,49	0,59	0,49	0,74	0,57	0,57
Oceanija	0,07	0,04	0,05	0,02	0,05	0,05
Neznana država	1,09	1,67	1,76	1,26	1,51	1,51

Viri: Statistični letopis Slovenije za leta 1996 do 1999, Statistični urad Republike Slovenije.

Grafikon 1: Meddržavne selitve državljanov Republike Slovenije, 1991–1998

Vir: Interna dokumentacija Statističnega urada Republike Slovenije.

* Za leti 1991 in 1992 so vključeni državljani RS in državljani nekdanje SFRJ.

Tabela 7: Meddržavne selitve državljanov Republike Slovenije* v 80. letih po državi prejšnjega/bodočega prebivališča – Neto selitveni prirast/padeč (število)

Država prejšnjega oz. bodočega prebivališča	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1982-90 skupaj	1982-90 let. povp.
SKUPAJ	4414	3804	3314	3526	3900	4456	3693	2421	2167	31695	3522
Bosna in Hercegovina	3114	2769	2686	2937	3258	3209	2780	1951	1631	24335	2704
Hrvaška	634	452	134	271	177	175	149	159	390	2541	282
Jugoslavija, Zvez.rep.	616	527	535	459	518	791	462	59	-52	3915	435
Makedonija	305	317	302	347	330	356	275	340	302	2874	319
Avstrija	-67	-56	-74	-59	-12	-4	-2	-7	-27	-308	-34
Nemčija	2	-37	-19	-7	46	-5	35	9	25	49	5
Italija	-35	-62	-32	-5	-10	-6	-1	-25	-13	-189	-21
Švica	-5	10	5	-1	-4	-5	9	-2	-1	6	1
Švedska	-12	-11	-4	-13	-3	0	-4	-3	-3	-53	-6
ZDA	-8	4	8	4	8	5	6	4	7	38	4
Kanada	15	16	12	19	16	16	24	16	12	146	16
Francija	-12	-8	-8	-1	-2	-4	-4	-2	-5	-46	-5
Druge države ECE	-155	-115	-161	-100	-104	-87	-54	-93	-123	-992	-110
Druge države	10	3	14	13	19	-11	18	15	24	105	12
Neznano	12	-5	-84	-338	-337	26	0	0	0	-726	-81

Viri: Statistični letopis Slovenije 1995, Statistični urad Republike Slovenije, 1996.

* Vsaka leta so upoštevani državljanji nekdanje SFR Jugoslavije.

Tabela 8. Meddržavne selitve državljanov Republike Slovenije* v 90. letih po državi prejšnjega/bodočega prebivališča (1991–1998) – Neto selitveni prirast/padeč (število)

Država prejšnjega oz. bodočega prebivališča	1991*	1992*	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1991–98 skupaj	91–98 povprečje
SKUPAJ	-3071	-387	1355	936	1415	697	286	152	1383	173
Evropa	-3090	-346	1330	920	1425	687	279	160	1365	171
Bosna in Hercegovina	-1623	-298	422	389	682	254	104	107	37	5
Hrvaška	1008	702	991	558	624	385	251	113	4632	579
Jugoslavija	-2364	-678	221	205	186	119	98	67	-2146	-268
Makedonija	-112	-74	50	10	40	16	43	20	-7	-1
Avstrija	-45	-16	-114	-86	-58	-39	-69	-48	-475	-59
Nemčija	44	-22	-207	-105	-67	-38	-66	-38	-499	-62
Italija	-7	-4	-2	16	11	7	4	-18	7	1
Švica	-4	17	-5	-48	-21	-34	-74	-29	-198	-25
Frančija	5	12	-1	-1	5	4	-4	-8	12	2
Švedska	6	8	-11	-10	-1	5	-3	-4	-10	-1
Druge države	2	7	-14	-8	24	8	-5	-2	12	2
Afrika	3	-1	8	2	-4	3	4	1	16	2
Azija	4	1	4	2	2	3	-1	-2	13	2
Južna Amerika	9	23	29	17	12	3	7	4	104	13
Sever.in Sred.Amerika	4	5	-1	-1	-9	0	-3	3	-2	0
Kanada	3	7	-3	-6	-6	-10	2	-2	-15	-2
ZDA	1	0	2	5	-3	10	-5	5	15	2
Avstralija in Oceanija	-5	0	-15	-10	-11	1	2	-13	-51	-6
Neznano	4	-69	0	6	0	0	-2	-1	-62	-8

Viri: Statistični letopis Slovenije za leta 1996 do 1999, Statistični urad Republike Slovenije.

* Vsa leta so upoštevani državljani nekdanje SFR Jugoslavije.

Obseg selitev. – V obdobju zadnjih 20 let je obseg meddržavnih selitev državljanov R Slovenije padal, tako priselitev kot odselitev. Povprečni letni obseg priselitev se je od 8700 v 80. letih zmanjšal na 2500 v 90. letih, povprečni letni obseg odselitev pa s 5200 na 2300. Saldo v teh migracijah je bil z izjemo let 1991–1992 ves čas pozitiven. Povprečni letni neto selitveni prirast je znašal v 80. letih 3500 oseb, v 90. letih pa 170 oseb. Podrobnejši podatki za celo obdobje so prikazani v tabeli 4, prikaz gibanj za 90. leta pa je podan v grafikonu 1.

Selitve po državah (prejšnjega, bodočega prebivališča). – Tako v 80. kot 90. letih je pretežni del *priselitev* oziroma vrnitev iz tujine odpadel na priselitve iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine in ZR Jugoslavije – v 80. letih 93%, v 90. letih pa 75%. V 90. letih so tem državam sledile priselitve iz Nemčije in Avstrije (skupaj 11%), kjer gre verjetno za vračanje »začasno« bivajočih v tujini (zdomcev). Struktura *odselitev* se je v 90. letih zelo spremenila glede na 80. leta. V 80. letih je kar 90% vseh odselitev (takrat je šlo za selitve državljanov SFRJ) potekalo v omenjene tri države na območju nekdanje Jugoslavije, v 90. letih pa je nanje odpadlo le še 47% vseh odselitev. Države, v katere je v 90. letih šlo največ državljanov R Slovenije, so Nemčija (19%), Hrvaška (19%), ZR Jugoslavija (16%), Bosna in Hercegovina (13%) ter Avstrija (13%). Vsa leta v zadnjih dveh desetletjih je bil *saldo* negativen le z redkimi državami – Avstrijo (a majhen); skupen saldo pa je bil med državami, za katere so na razpolago ločeni podatki (glej tabeli 7 in 8), obe desetletji negativen le z Avstrijo in Švedsko. Največji pozitiven saldo v obeh desetletjih skupaj je značilen z Bosno in Hercegovino (24.400 oseb), Hrvaško (7200 oseb) in ZR Jugoslavijo (1800 oseb); največji negativen saldo pa je bil v 80. letih značilen z Avstrijo, v 90. letih pa z ZR Jugoslavijo in Nemčijo. Prikaz neto selitvenega prirasta po skupinah držav pa prikazuje tabela 9. Z državami Evropske zveze je imela Slovenija v 90. letih negativen saldo.

Tabela 9: Neto selitveni prirast v meddržavnih selitvah državljanov R Slovenije v 80. in 90. letih po skupinah držav

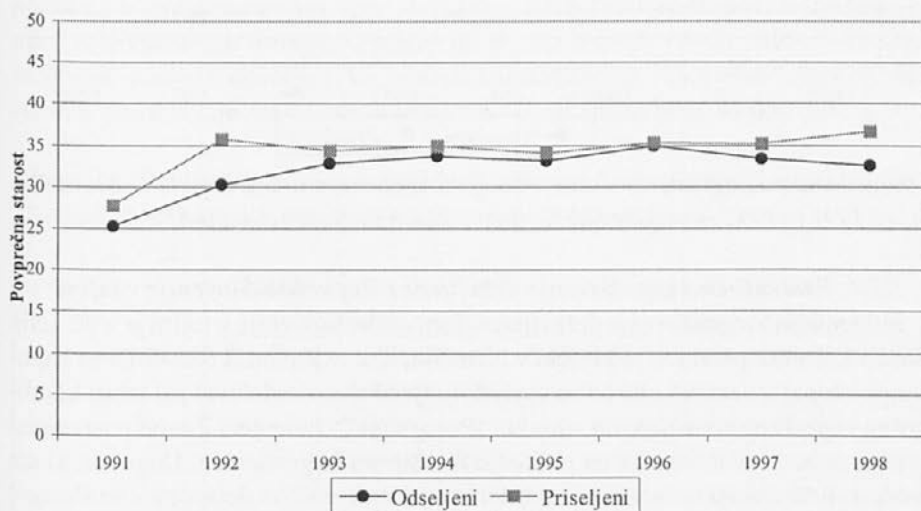
	1982–1990	1991–1998
Skupaj	31695	1383
Evropa	32132	1365
– države z območja nek. Jugoslavije	33665	2516
– države Evropske zveze		-1170
– razvite države	-1533	
– druge države		12
ZDA	184	15
Druge države	105	-65
Neznano	-726	-62

Vir: Izračun na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (Statistični letopis Slovenije za leta 1995 do 1999).

Selitve po spolu in starosti selivcev (90. leta). – Tako med priseljenimi kot odseljenimi je bilo več moških kot žensk, med obojimi v povprečju 53%. V celotnem opazovanem obdobju so bili odseljeni v povprečju mlajši od priseljenih, pri tem pa je bil pri obeh kategorijah selivcev značilen trend naraščanja povprečne starosti. V letu 1991 so bili opazovani selivci v povprečju dosti mlajši kot kasneje, v celotnem obdobju 1991–1998 je znašala povprečna starost za odseljene 29 let in za priseljene, torej za povratnike, 33 let, povprečna razlika pa torej 4 leta. Ob neto selitvenem prirastu (skupaj 1400 oseb v obdobju 1991–1998) in starostni strukturi selivcev so opazovane zunanje selitve v obdobju 1991–98 prispevale k višanju povprečne starosti prebivalcev Slovenije.

Grafikon 2: Povprečna starost selivcev s tujino, Slovenija v obdobju 1991–1998 (selitve državljanov Republike Slovenije)

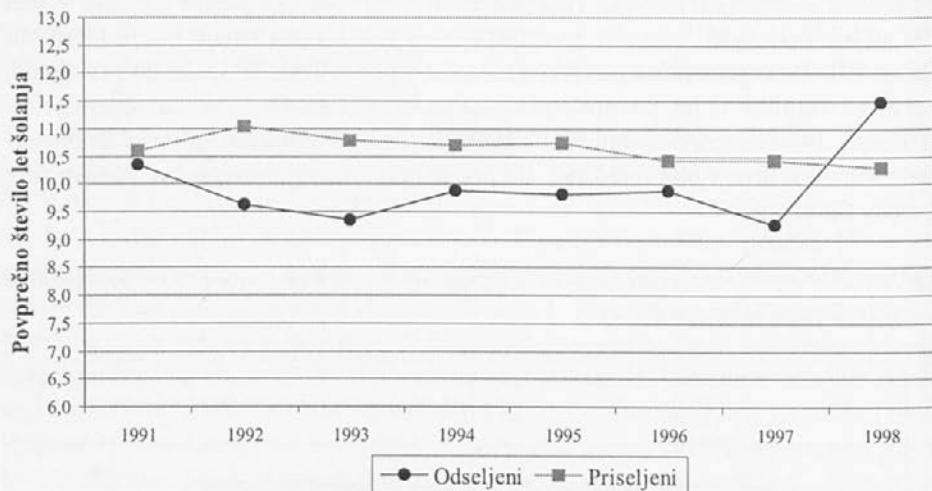

Vir: Izračun na podlagi interne dokumentacije Statističnega urada Republike Slovenije.

* Za leti 1991 in 1992 so vključeni državljani RS in državljani nekdanje SFR Jugoslavije.

Selitve po izobrazbi selivcev (za starostno skupino 15 let in več, za tiste z znano izobrazbo; 90. leta). – Delež selivcev z znano izobrazbo je v opazovanem obdobju znašal v povprečju pri priselitvah 69% in pri odselitvah 71%. Med selivci z znano izobrazbo so bili v celotnem obdobju z izjemo leta 1998 odseljeni manj izobraženi od priseljenih (grafikon 3); povprečno število let šolanja v obdobju 1991–98 je za prve znašalo 10,2, za druge pa 10,7. Na podlagi omenjenega se je v 90. letih, upošteva rahlo pozitiven saldo v opazovanih selitvah in za opazovano starostno skupino (15+), prek teh selitev izobraženost prebivalcev Slovenije izboljševala. Med odseljenimi so bili moški bolj izobraženi od žensk, pri priseljenih pa je bilo obratno.

Grafikon 3: Povprečno število let šolanja za selivce v meddržavnih selitvah za Slovenijo v obdobju 1991–1998 (selitve državljanov Republike Slovenije,* starostna skupina 15+, selivci z znano izobrazbo)

Vir: Izračun na podlagi interne dokumentacije Statističnega urada Republike Slovenije.

* Za leti 1991 in 1992 so vključeni državljani RS in državljani nekdanje SFR Jugoslavije.

3.1.4. Evidentirano zaposlovanje državljanov Republike Slovenije v tujini

Evidentirano zaposlovanje državljanov Republike Slovenije v tujini je v 90. letih podobno kot v 80. potekalo predvsem v Nemčijo, kjer je Zavod R Slovenije za zaposlovanje skupaj z nemško službo za zaposlovanje aktivno sodeloval pri izbiri kandidatov za zaposlitev zdravstvenih tehnikov. Poleg tega je omenjeni Zavod posredoval sezonsko zaposlitev delavcem na področju kmetijstva in gostinstva. Dogovor, ki sta ga podpisali Slovenija in Nemčija o zaposlovanju »zdomskih« delavcev – »začasno« zaposlenih v tujini (leta 1996) in je predvideval možnost zaposlitve na podlagi usposabljanja za 150 delavcev letno, v praksi še ni zaživel; na njegovi osnovi je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje v celotnem proučevanem obdobju posredoval zaposlitev le nekaj delavcem.

3.1.5. Zaposlovanje tujcev v Sloveniji

Zakonodaja. – Leta 1992 je bil sprejet Zakon o zaposlovanju tujcev (*Uradni list RS*, št. 33/1992), ki je to zaposlovanje uredil na povsem drugačen način, kot je bilo urejeno pred osamosvojitvijo Slovenije. Na eni strani je uredil novo zaposlovanje tujcev v Sloveniji, kjer je uzakonil izrazito zaščito domačih iskalcev zaposlitve. Na drugi strani pa je v prehodnih določbah uredil tudi status že zaposlenih delavcev iz drugih delov nekdanje Jugoslavije, ki so po osamosvojitvi Slovenije in po sprejemu osamosvojitvene zakonodaje postali tujci na delu v Sloveniji. Zakonu je v naslednjih letih sledilo več dopolnil ter v letu 1999 nov Zakon o tujcih (*Uradni list RS*, št. 61/

1999, prejšnji zakon je iz leta 1991), v postopek pa je dan tudi nov Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (obstaja predlog zakona – *Poročevalec R Slovenije*, let. XXVI, 2000, št. 43). Za izpolnjevanje omenjenih zakonov je zadolžen Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Zakon o zaposlovanju tujcev iz leta 1992 ni zadoščal za celovito urejanje zaposlovanja tujcev, zato je bil sprejem novega Zakona o tujcih nujen, še bolj pa je nujen sprejem novega Zakona o zaposlovanju in delu tujcev.

Obseg zaposlovanja tujcev. – Tujec lahko po Zakonu o zaposlovanju tujcev (1992) sklene delovno razmerje v Sloveniji na podlagi delovnega dovoljenja oziroma brez nje, če je tako določeno z mednarodno pogodbo. Delovna dovoljenja izdaja Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje pod pogojem, da na območju zaposlitve ni ustreznih domačih delavcev, ki bi bili pripravljene sprejeti ponujeno zaposlitev. Evidenco o izdanih delovnih dovoljenjih in tujcih, zaposlenih v Republiki Sloveniji, vodi Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. V obdobju 1992–1999 je bilo povprečno letno izdanih 37.000 delovnih dovoljenj; največ jih je bilo izdanih v letih 1995–1997. Število veljavnih delovnih dovoljenj, ki je boljši kazalec števila zaposlenih tujcev od števila izdanih dovoljenj, je znašalo sredi leta 2000 (konec maja) blizu 40.000 (tabela 10).

Tabela 10: Število in struktura izdanih delovnih dovoljenj tujcem v Sloveniji v obdobju 1992–1999 ter veljavnih dovoljenj v istem obdobju (stanje 31.12.)

Leto	Izdana delovna dovoljenja (v posameznem letu)			Veljavna delovna dovoljenja (stanje 31.12.)			
	Število	Struktura (skupaj=100%)		Število	Struktura (skupaj = 100%)		
		Delovna dovoljenja na vlogo delodajalca	Osebna delovna dovoljen.		Delovna dovoljen. na vlogo delodaj.	Osebna delovna dovoljenja	
						za nedo- ločen čas	za dolo- čen čas
1992	36671	12,08	87,92	36643	12,09	36,44	51,45
1993	24984	90,65	9,35	31545	53,93	43,31	2,76
1994	30956	97,19	2,81	35367	59,11	38,62	2,26
1995	41232	98,09	1,91	37947	61,94	36,17	1,89
1996	44460	98,40	1,60	38194	62,32	35,97	1,71
1997	44450	98,44	1,56	35287	59,18	38,95	1,87
1998	33688	97,89	2,11	34768	58,60	39,38	2,02
1999	40723	97,13	2,87	37791	60,77	36,20	3,03
1992–99 let.pov.	37145	86,70	13,30	38401			
2000 – 31.5.				39885			

Viri: Letno poročilo 1999, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2000; Mesečne informacije, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, št. 3/2000 in št. 5/2000.

Delovno dovoljenje se izda na vlogo delodajalca (delovno dovoljenje na vlogo delodajalca – običajno se je za ta dovoljenja uporabljal kar krajši izraz »delovna dovoljenja«) ali na vlogo tujca (osebno delovno dovoljenje). Obe delovni dovoljenji se praviloma izdaja za določen čas, ki ne more biti daljši od obdobja enega leta. Torej se morajo delovna dovoljenja obnavljati, zaradi česar je število izdanih dovoljenj v opazovanem obdobju veliko, čeprav se število zaposlenih tujcev ni dosti spreminjalo.

Zakon o zaposlovanju tujcev iz leta 1992 je v prehodnem obdobju 90-tih dni po sprejemu zakona predvidel olajšan postopek pridobitve delovnega dovoljenja že zaposlenih delavcev iz drugih delov nekdanje Jugoslavije ob osamosvojitvi. Olajšava je v tem, da je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje pri izdaji delovnega dovoljenja zanje kontroliral le obstoj formalnih pogojev, in sicer obstoj delovnega razmerja na dan uveljavitve zakona in vložitev prošnje v 90-tih dneh po izidu zakona. Tuji delavci, ki so imeli takrat že več kot 10 let delovne dobe v Sloveniji, so lahko pridobili osebna delovna dovoljenja za nedoločen čas (bilo jih je 13.700). Tisti z manj kot 10 let delovne dobe (bilo jih je 18.900) pa so lahko pridobili delovno dovoljenje za določen čas (1 leto), odvisno od interesa delodajalca in razmer na trgu delovne sile. Pri njih se delovna doba upošteva kot olajševalna okoliščina za izdajo novega dovoljenja, obenem pa so podjetja opozorjena na možnost nadomestitve tujih delavcev z domačimi.

V letih po letu 1993 je večinoma šlo za preobrazbo osebnih delovnih dovoljenj v delovna dovoljenja na prošnjo delodajalca (torej za »obnovo« delovnih dovoljenj že zaposlenih tujcev, ki so ob uveljavitvi zakona prejeli osebno delovno dovoljenje za 1 leto), v dosti manjši meri pa za »novo« zaposlovanje tujcev.

Pri »novem« zaposlovanju tujcev Zavod za zaposlovanje na podlagi Zakona o zaposlovanju tujcev (1992) preveri pripravljenost in ustreznost vseh domačih kandidatov, in šele če med brezposelnimi osebami na določenem območju ni ustreznega kandidata, odloči o izdaji novega delovnega dovoljenja. Ob sprejemu omenjenega zakona je veliko delodajalcev izrabilo to določilo zakona in se znebil presežnih delavcev. Kljub kratkoročnemu zmanjšanju števila veljavnih delovnih dovoljenj pa ni prišlo do znižanja brezposelnosti, saj ni prišlo do nadomestitve odpuščenih tujcev z domačimi delavci.

Po letu 1993 se je pritisk delodajalcev na zaposlovanje tujcev spet začel povečevati. Glavni razlogi za to so (*Letna poročila* Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje za leta 1993–1999):

- strukturna neskladja na trgu delovne sile, kjer je v nekaterih panogah prisotno kronično pomanjkanje domače delovne sile (predvsem gradbeništvo in kmetijstvo),
- cenenost tujih delovne sile,
- pripravljenost tujih delavcev delati v težjih delovnih pogojih,
- nepripravljenost sprejema zaposlitve s strani domačih iskalcev (zlasti v nekaterih gospodarskih panogah), ki pa je v večini primerov pogojena z neprimernimi pogoji zaposlitve,
- povezanost z drugimi deli bivše Jugoslavije (združevanje družin, itd.).

Število izdanih delovnih dovoljenj ne kaže povsem realne slike zaposlovanja tujcev predvsem iz dveh razlogov:

- nujne vsakoletne obnove dovoljenj že zaposlenih tujcev (z dovoljenjem za določen čas); vsako leto je potrebno delovno dovoljenje obnoviti in torej opraviti nov postopek pridobitve dovoljenja (vključno s preverjanem obstoja domačih kandidatorov), od česar je odvisna nadaljnja zaposlitev, saj prenehanje delovnega dovoljenja pomeni tudi prenehanje delovnega razmerja;
- administrativnega podvajanja obsega izdanih dovoljenj v primeru novega zaposlovanja tujcev.²

Število veljavnih delovnih dovoljenj in s tem število zaposlenih tujcev se je v letih 1997–1998 zmanjšalo,³ nato pa ponovno povečalo.

Iz tabele 10 vidimo, da je bilo z izjemo leta 1992 skozi celotna 90. leta izdanih več delovnih dovoljenj na vlogo delodajalca kot pa osebnih delovnih dovoljenj. Veljavno število osebnih delovnih dovoljenj je celo obdobje približno enako – okoli 14.000. Pretežni del teh dovoljenj predstavljajo osebna dovoljenja za nedoločen čas, izdana po prehodnih določilih Zakona o zaposlovanju tujcev delavcem iz bivše Jugoslavije, ki so izpolnjevali pogoj – 10 let zaposlitve v Sloveniji. Ostala osebna dovoljenja (za 1 leto) pa zajemajo tujce s slovenskim poreklom, dnevne delovne migrante ter od leta 1999 nekatere druge kategorije tujih delavcev (menedžerji, vodilni delavci).

V letu 1999 je bil sprejet nov Zakon o tujcih, ki omogoča vladi, da na tej osnovi sprejme migracijsko politiko vsako leto ter določi kvoto dovoljenj za prebivanje tujcev v Sloveniji in v tej kvoti še zlasti število tujcev, ki lahko pridejo v Slovenijo zaradi zaposlitve. Na tej osnovi je dan v postopek tudi nov Zakon o zaposlovanju tujcev, kar smo že omenili. Ta zakon bo zaposlovanje tujcev uredil na podlagi vsebinske presoje ustreznosti njihovega zaposlovanja in dela. Hkrati bo omogočal državi aktivnejšo regulacijsko vlogo pri urejanju novega zaposlovanja tujcev, prav tako pa bo upošteval tudi integriranost tujcev v okolje in druge okoliščine, ki za določene kategorije tujcev omogočajo tudi enostavnejši postopek izdaje delovnih dovoljenj. Po predlogu Zakona je predvidena najvišja letna kvota delovnih dovoljenj do 5% aktivnega prebivalstva Slovenije (to je 43.700 oseb – stanje 31. 3. 2000).⁴

² Delovna dovoljenja za novo zaposlovanje tujcev se namreč izdajajo le za omejeno obdobje štirih mesecev, v primeru dejanskega prihoda in zaposlitve tujcev pa se delovna dovoljenja podaljšajo za preostalo zaproseno obdobje. Omenjeni postopek izdaje delovnih dovoljenj je bil uveden zaradi številnih primerov zlorabe zakonskih določil, ko so bila delovna dovoljenja pridobljena izključno zaradi vstopanja in prebivanja tujcev v Sloveniji, medtem ko do zaposlitve sploh ni prišlo. Zato so vsa dovoljenja, ki niso bila realizirana, samodejno prenehala veljati s pretekom relativno kratkega roka.

³ Zmanjšalo se je zaradi uvedbe strožjega postopka izdaje delovnega dovoljenja, izvajanja programa nadomeščanja tujih delavcev z domačimi prek doslednejšega izvajanja zakonskih določil (preverjanje obstoja ustreznih domačih delavcev), zlasti pri sezonskih delih v kmetijstvu, ter večjega obsega vračanja delavcev z drugih območij nekdanje Jugoslavije domov zaradi obnove.

⁴ Vir: *Statistične informacije*, Statistični urad R Slovenije, št. 136/2000.

Nekatere značilnosti zaposlovanja tujcev v Sloveniji. – Glavne značilnosti, ki jih je mogoče opazovati, so dejavnost zaposlovanja, državljanstvo, izobrazba in regionalna razporeditev. Prve tri prikazujemo v nadaljevanju.

Dejavnosti zaposlovanja tujcev. – Tuji delavci se večinoma zaposlujejo v gradbeništvu (v letu 1999 je bilo 51% vseh delovnih dovoljenj izdanih za to dejavnost), kjer vlada pravo kronično pomanjkanje domače delovne sile po vsej Sloveniji, v kmetijstvu pri sezonskih opravilih, predvsem v obmejnih regijah s Hrvaško, in v precej manjšem obsegu v komunalni dejavnosti, tekstilni industriji, trgovini in gostinstvu. Poseben problem je izdaja delovnih dovoljenj za kabaretske plesalke, ki prihajajo iz držav nekdanje Sovjetske zveze, ker Zavod za zaposlovanje težko odloča o vsebinski upravičenosti izdaje delovnih dovoljenj zanje. V 90. letih se je od spomladanskih do jesenskih mesecev obseg tovrstnega zaposlovanja povečal, nato pa se je konec leta umiril.

Izobraženost tujih delavcev. – V celotnem obdobju od uveljavitve Zakona o zaposlovanju tujcev (1992) je izobrazbena struktura tujih delavcev slaba in se ni bistveno spreminjala. To je posledica omenjenih temeljnih razlogov zaposlovanja tujcev (med njimi zlasti ozki interesi delodajalcev po čim cenejših delavcih) kot tudi pomanjkanja celovite politike glede zaposlovanja tujcev. Večina delovnih dovoljenj se izdaja za delavce s I. in II. stopnjo izobrazbe oziroma za nekvalificirane in priučene delavce. Izobrazbeno strukturo tujih delavcev ter državljanstvo tujih delavcev v Sloveniji prikazujemo v tabeli 11.

Državljanstvo tujih delavcev. – Glede na državljanstvo je bila struktura tujih delavcev skozi obdobje 1992–1999 pretežno nespremenjena, kar je razumljivo glede na veliko število delavcev iz nekdanje Jugoslavije v Sloveniji ob osamosvojitvi (ti sedaj vsako leto podaljšujejo delovna dovoljenja) in pa tudi glede na prakso tovrstnega zaposlovanja v preteklosti (zaposlovala so se predvsem nižje izobrazbene kategorije

Tabela 11: Tuji delavci, zaposleni v Sloveniji, glede na državljanstvo in izobrazbo – 1999

	Skupaj število	Struktura glede na državljanstvo (%)		
			Skupaj	I.
Države nekdanje Jugosl.	36024	95,32	100	50,09
– Bosna in Herc.	18118	47,94	100	50,50
– Hrvaška	6529	17,28	100	61,71
– Makedonija	7938	21,00	100	24,78
– ZR Jugoslavija	3439	9,10	100	84,27
Ostala tujina	1767	4,68	100	38,99
Skupaj	37791	100	100	49,57

Vir: Letno poročilo za leto 1999, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2000.

tujcev). V opazovanem obdobju je bila večina (95–96%) vseh delovnih dovoljenj izdana za tujce z območja nekdanje Jugoslavije (med njimi so najbolj izobraženi iz Hrvaške); delež tujih delavcev iz drugih držav je torej neznaten. V letu 1999 je med vsemi veljavnimi delovnimi dovoljenji 750 oziroma 2% »pripadalo« državljanom Ukrajine, Rusije in Bolgarije, 122 oziroma 0,3% Italijanom, 143 oziroma 0,4% Kitajcem in 785 oziroma 2% drugim tujcem. Izobrazbena struktura zadnjih omenjenih je nepri- merno drugačna – boljša kot za ostale tujce.

Razlogi za prebivanje tujcev v Sloveniji (Dolenc, 2000). – Na podlagi podatkov Ministrstva za notranje zadeve o razlogih za prebivanje v Sloveniji za osebe, ki so se v letu 1999 prvič priselile v Slovenijo (tabela 12), je potrjen pomen ekonomskih razlogov za prihod v državo.

Tabela 12: Razlogi za prebivanje tujcev v Sloveniji, ki so se v letu 1999 prvič priselili v Slovenijo

Razlog za prebivanje v Sloveniji	Število	%	%
SKUPAJ	3579	100	
Neznani razlogi	1509	42	
Znani razlogi	2070	58	100
– zaposlitev	1281		62
– izobraževanje	66		3
– pravica do naselitve	230		11
– zakonska zveza oz. združitve družin	191		9
– drugi (upravičeni) razlogi	302		15

Vir: MNZ, citirano po: Dolenc, 2000.

STRUKTURA GLEDE NA STOPNJO IZOBRAZBE (%)

II.	III.	IV.	V.	VI.	VII+VIII.
15,53	0,71	24,35	5,49	1,12	2,71
17,79	0,57	26,83	3,25	0,34	0,72
14,35	0,55	14,29	5,24	1,03	2,83
14,81	1,42	35,44	12,19	3,35	8,00
7,50	0,09	4,77	2,33	0,29	0,76
7,19	0,34	11,88	20,26	3,06	18,28
15,14	0,69	23,76	6,18	1,21	3,44

3.2. Druge selitve - statistično neevidentirano priseljevanje v Slovenijo

Med druge priselitve v državo štejemo nedovoljene prehode državne meje, osebe, ki so pridobile status azilanta (prošnje za azil) ter osebe s pridobljenim statusom začasnega zatočišča v državi (vloge za pridobitev začasnega zatočišča). Za omenjene kategorije selivcev se ne uporablja Zakon o tujcih, temveč druga zakonodaja (Zakon o azilu – *Uradni list RS*, 61/99, Zakon o začasnem zatočišču – *Uradni list RS*, 20/97).

Nedovoljeni prehodi državne meje. – V 90. letih se je letno število takih prehodov precej spreminjalo, pri čemer pa se je zelo povečalo ob koncu desetletja. Določeno število ileganih priseljencev si sčasoma pravno uredi svoj status, zato je pri teh selivcih bolj zanimiv datum dejanskega prihoda v državo, manj pa datum, ko so si svoje prebivanje legalizirali (Dolenc, 1998). Med skupno 73.000 nedovoljenih prehodov slovenske državne meje v 90. letih (tabela 13) jih je bilo največ na državni meji s Hrvaško in Madžarsko, po strukturi pa je bilo med njimi največ državljanov Romunije, Turčije, Kitajske, ZR Jugoslavije ter Bosne in Hercegovine. V drugi polovici leta 1998 se je močno povečalo število nedovoljenih prehodov državljanov ZR Jugoslavije iz Kosova, proti koncu leta 1999 pa se je močno povečalo tudi število nedovoljenih prehodov državljanov držav Srednjega in Daljnega vzhoda. V letu 1999 je bila struktura nedovoljenih prehodov državne meje glede na poreklo državljanov naslednja: 47% državljanov ZR Jugoslavije, 17% državljanov Romunije, po 6% državljanov Makedonije in Turčije, 4% državljanov Bangladeša, po 3% državljanov Iraka in Irana, po 1% državljanov Pakistana in Kitajske, ter 14% državljanov drugih držav.

Tabela 13: Nedovoljeno prehajanje slovenske državne meje, 1991–1999

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999-do 30.11.	1991–99 skupaj
9407	4746	8689	4044	4175	3877	7093	13740	17447	73218

Vir: Ministrstvo R Slovenije za notranje zadeve, Uprava policije – Interna dokumentacija, 2000.

Prosilce za azil delimo na podlagi Zakona o azilu v dve skupini: tiste, ki pridobijo azil po Ženevski konvenciji o beguncih, in tiste, ki pridobijo azil iz humanitarnih razlogov na podlagi Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

- *Prosilci za azil na podlagi Ženevske konvencije.* – V 90. letih jih je bilo skupaj 1200, med njimi so prevladovali moški (72%), prihajali pa so večinoma iz ZR Jugoslavije, Irana, Iraka, Turčije, Sierra Leone, Pakistana, Bosne in Hercegovine, Armenije, Bangladeša, Hrvaške in Gane (tabela 14).
- *Tujci, ki prosijo za izdajo dovoljenja za začasno bivanje iz humanitarnih razlogov.*

– V obdobju 1993–1999 jih je bilo skupaj 600, njihova spolna struktura je bila bolj izenačena kot pri prejšnji skupini prosilcev za azil, prihajali pa so večinoma iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Iraka, Palestine, Ukrajine in ZR Jugoslavije (tabela 14).

Tabela 14: Prosilci za azil v Sloveniji glede na spol, 1991–1999 (do 30.11.1999)

Leto	Prosilci za azil po Ženevski konvenciji			Prosilci za izdajo dovoljenja za začasno bivanje iz humanitarnih razlogov		
	Skupaj število	Struktura (skupaj = 100%)		Skupaj število	Struktura (skupaj = 100%)	
		Moški	Ženske		Moški	Ženske
1991	7	100,0	0,0	...	...	...
1992	36	77,8	22,2	...	...	...
1993	11	72,7	27,3	16	81,3	18,8
1994	30	70,0	30,0	17	64,7	35,3
1995	6	83,3	16,7	8	62,5	37,5
1996	35	71,4	28,6	8	75,0	25,0
1997	72	72,2	27,8	277	45,5	54,5
1998	337	64,7	35,3	162	52,5	47,5
1999 (do 30.11.)	665	74,6	25,4	123	52,8	47,2
Skupaj 1991–1999	1199	71,7	28,3	611	50,9	49,1

Vir: Ministrstvo R Slovenije za notranje zadeve, Uprava policije – Interna dokumentacija, 2000.

Osebe, ki prosijo za začasno zatočišče na podlagi Zakona o začasnem zatočišču. – V obdobju 1993–1999 jih je bilo skupaj skoraj 100.000, pri čemer je njihovo letno število v drugi polovici 90. let zelo upadlo (tabela 15). Na dan 30. 11. 1999 je bilo priznano začasno zatočišče 1398 državljanom ZR Jugoslavije in 3265 državljanom Bosne in Hercegovine.

Tabela 15: Število oseb, ki so prosile za začasno zatočišče v Sloveniji na podlagi Zakona o začasnem zatočišču – 1993–1999

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999–do 30.11.	1993–99 skupaj
31196	24146	20434	10515	4151	3332	4663	98477

Vir: Ministrstvo R Slovenije za notranje zadeve, Uprava policije – Interna dokumentacija, 2000.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

Analiza meddržavnih selitvenih tokov in »zaloge« emigrantov in imigrantov je pokazala, da je imela Slovenija ob koncu 90. let na podlagi razpoložljivih podatkov v tujini »začasno« 33.450 (1,6%) svojih državljanov. Na drugi strani pa predstavljajo tujci v Sloveniji, ki jih je vključno z begunci 42.500 (konec leta 1999), 2% vseh prebivalcev; torej manj kot velja v povprečju za države EZ. Pretežni del tujcev v Sloveniji so ekonomski priseljenci. Kar 37.400 tujcev oziroma 90% vseh tujcev predstavljajo zaposleni, kar je precej drugačna situacija, kot je značilna za tujce v državah Evropske zveze. Delež zaposlenih tujcev v delovno aktivnem prebivalstvu Slovenije (4,9%) presega delež tujcev v celotnem prebivalstvu. Pretežni del tujcev predstavljajo tisti z začasnim prebivališčem. Predvideno najvišje dovoljeno število delovnih dovoljenj po predlogu nove zakonodaje, ki bo omogočala oblikovanje migracijske politike (sprejem resolucije o tej politiki), je 5% aktivnega prebivalstva, kar je spomladi 2000 predstavljalo 43.700 oseb; torej 16% več od veljavnega števila delovnih dovoljenj ob koncu leta 1999. Kar 91% tujcev v Sloveniji so državljani držav iz območja nekdanje Jugoslavije (med zaposlenimi tujci jih je kar 95%); predstavljajo blizu 2% prebivalcev Slovenije (ocena za konec leta 1999). V času nekdanje Jugoslavije bi bili to analogno z EZ »notranji« priseljenci. Tujcev iz držav EZ je v Sloveniji le 1060 (3% vseh tujcev); po priključitvi EZ bodo to »notranji« priseljenci. Tujci iz nekdanjih socialističnih držav brez držav z območja nekdanje SFRJ predstavljajo le 2% vseh tujcev v Sloveniji. Izobrazbena struktura zaposlenih tujcev v Sloveniji je bistveno slabša od povprečne strukture za vse zaposlene. Delež tistih z višjo ali visoko izobrazbo znaša med tistimi iz držav z območja nekdanje Jugoslavije 5% (1999), med ostalimi zaposlenimi tujci 14% (1999), med vsemi zaposlenimi v državi pa 17% (1998).

V legalnih meddržavnih selitvenih tokovih je imela Slovenija v drugi polovici 90. let, za katero so na razpolago podatki tako o *selitvah državljanov* kot *tujcev*, pozitiven saldo oziroma neto selitveni prirast tako pri selitvah tujcev kot državljanov RS. Prek teh skupnih meddržavnih selitvenih tokov se je povprečna starost prebivalcev Slovenije nižala. Opazovanje daljšega obdobja je možno za del meddržavnih selitev, in sicer za *selitve »državljanov«*. Na te selitve je v drugi polovici 90. let odpadel le manjši del vseh selitvenih tokov Slovenije s tujino (20% priselitev, 17% odselitev, 27% pozitivnega salda). Prek tek tokov (pozitiven saldo tako v 80. kot v 90. letih) se je starostna struktura prebivalcev Slovenije slabšala; povratniki so bili starejši od tistih, ki so odhajali, obenem pa v povprečju nekoliko bolj izobraženi. Med državami Evropske zveze je imela Slovenija v obdobju 1980–1998 v meddržavnih selitvah državljanov RS največji neto selitveni prirast oziroma padec z Avstrijo (–783), Nemčijo (–450), Švico (–192) in Italijo (+196); skupaj pa je znašal –1170.

Nelegalno priseljivanje v Slovenijo je bistveno večje od legalnega. V drugi polovici 90. let ga je presegalo za 60%. Slovenija je v devetdesetih letih postala prehodno območje za širše mednarodne selitvene tokove proti zahodu.

LITERATURA IN VIRI

- Bevc, Milena, Frančiška Logar, 1992: *Beg možganov in gospodarski razvoj Slovenije – 1. del, Analiza obsega in nekaterih značilnosti slovenskega zdomstva s poudarkom na tistih z visoko izobrazbo*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (vodja), Valentina Prevolik-Rupel, Barbara Verlič-Christensen, 2000: *Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU. Raziskava v okviru projekta »Strategija gospodarskega razvoja Slovenije – Slovenija v Evropski uniji«*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Dolenc, Danilo, 1998: *Strateška vprašanja statističnega spremljanja selitev in regionalni vidik notranje migracijske (ne)povezanosti Slovenije. Statistični dnevi 1998 – Statistična podpora pogajanjem z Evropsko unijo in strukturni skladi, Zbornik*. Radenci: Statistični urad Republike Slovenije – Statistično društvo Slovenije, str. 540–549.
- Dolenc, Danilo, 2000: *Metodološke in praktične težave pri uresničevanju najnovejših priporočil Združenih narodov za statistiko meddržavnih selitev v Sloveniji. Referat na delavnici UN/ECE-Eurostat-ESCWA work session on migration statistics, Ženeva*.
- Dopolnitve zakona o zaposlovanju tujcev. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 13/1993.
- Letno poročilo za leta 1992 do 1999*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 1993–2000.
- Meddržavne selitve državljanov Republike Slovenije v obdobju 1991–1998 po starosti, spolu in izobrazbi, ter občinah. Interna dokumentacija. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 2000.
- Odselitve državljanov Republike Slovenije v Avstrijo v obdobju 1991–1998 po starosti, spolu in izobrazbi za obmejne regije. Interna dokumentacija. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 2000.
- Mesečne informacije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, let. 7, 2000, št. 4 in 5.
- Navodila o izvajanju zakona o zaposlovanju tujcev. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 54/1997.
- Nedovoljeni prehodi državne meje, prosilci za azil, vloge za začasno zatočišče v Slovenije, v obdobju 1991–1998. Interna dokumentacija. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve, 2000.
- Notranje selitve v Sloveniji po statističnih regijah. Interna dokumentacija. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 2000.
- Predlog Zakona o zaposlovanju in delu tujcev – predlog. *Poročevalec Državnega zbora Republike Slovenije*, let. XXVI, 2000, št. 43.
- Spremembe in dopolnitve navodil o izvajanju zakona o zaposlovanju tujcev. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 80/1999.

Statistični letopis Republike Slovenije za leta 1992 do 1999. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 1993–2000.

Statistične informacije. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, št.107, 2000.

Zakon o državljanstvu Republike Slovenije. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 1/1991.

Zakon o zaposlovanju tujcev. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 33/1992.

Zakon o začasnem zatočišču. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 20/1997.

Zakon o tujcih. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 61/1999.

Zakon o azilu. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 61/1999.

Zakon o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republike Sloveniji. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 61/1999.

SUMMARY

EXTERNAL MIGRATION OF THE POPULATION OF SLOVENIA AND THE EXTENT OF IMMIGRANTS / FOREIGNERS IN SLOVENIA – THE NINETIES

Milena Bevc, Valentina Prevolnik-Rupel

The article is based on the research project »Migration in Slovenia within the context of EU accession« (Bevc, Prevolnik-Rupel, Verlič-Christensen, 2000), which was prepared within the broader project »Strategy of economic development of Slovenia – Slovenia in EU«. The paper starts with some basic methodological explanation and then continues with the presentation of the »stock« of Slovene emigrants abroad and of immigrants/foreigners in Slovenia. At the end of the 1990s the stock of registered emigrants (temporarily abroad) presented 1,6% of all Slovene citizens. On the other hand the stock of immigrants was higher – 2% of total population were foreigners.

The core of the article is an analysis of migration flows during the last two decades with an emphasis on the '90s. The legal and illegal flows are analysed. As for the legal flows, besides their extent those characteristics of migrants were analysed for which data were available (age, education, gender, citizenship, etc.). Statistically registered legal flows include – till the mid '90s – the flows of citizens of Slovenia (before 1992 citizens of former Yugoslavia), and after that total flows (citizens and foreigners). External migration of citizens in the second half of the '90s presented only a small part of total flows (20% of immigration, 17% of emigration, 27% net migration). Regardless of the coverage of legal external flows net migration was positive during the last two decades. Illegal immigration is much higher than legal; during the second half of the '90s it was 60% higher than the latter.